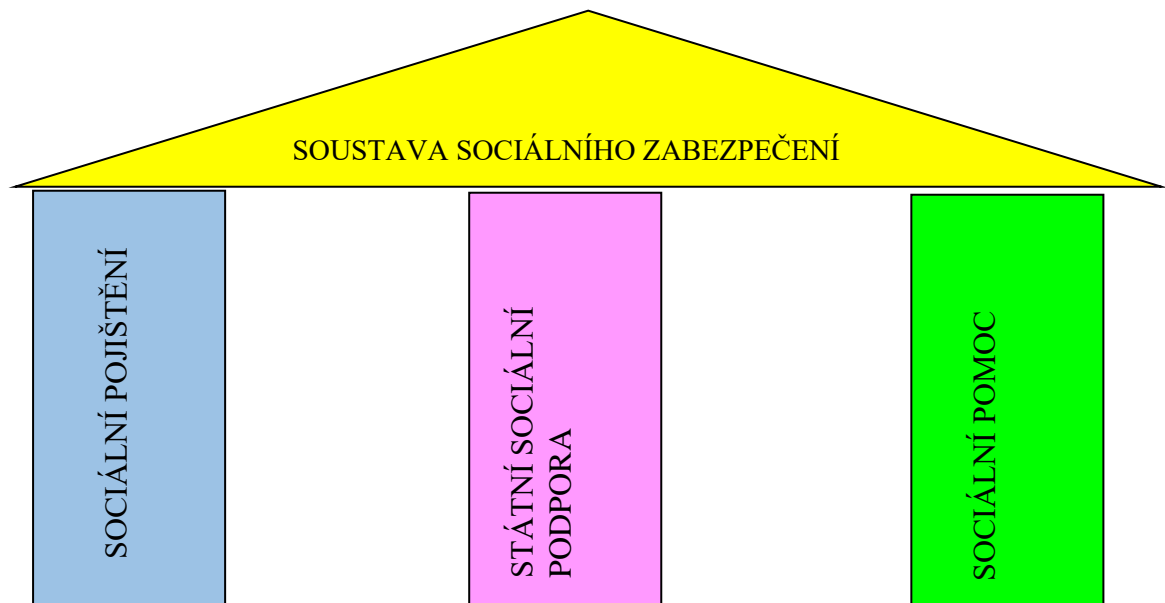

Soustava sociálního zabezpečení

Soustava sociálního zabezpečení je koncipována na třech úrovních:

- a) Základní úroveň – zpravidla povinná pro všechny občany, garantována státem
- b) Skupinové doplňkové soustavy – kolektivní zabezpečení většinou na úrovni zaměstnavatele (s jeho příspěvím), stát garantuje nároky pojištěnců
- c) Individuální – pojištění, spoření apod.

Sociální pojištění

- Řeší sociální situace, na které je možné se dopředu připravit
- Dochází k odkládání části finančních prostředků na řešení budoucí sociální situace
- Průběžné financování
- Pojistné je příjmem státu
- Zákon rozeznává:
  - o Pojistné na důchodové pojištění
  - o Pojistné na nemocenské pojištění
  - o Příspěvek na státní politiku zaměstnanosti

Důchodové pojištění

- zákon č. 155/1955 Sb. o důchodovém pojištění a další
- Od roku 2013 existovaly tři pilíře důchodového pojištění x od července 2015 již nesmí nikdo do druhého pilíře vstupovat (do prosince 2016 by měla být ukončena jeho likvidace)

1. pilíř POVINNÝ	2. pilíř DOBROVOLNÝ (ukončený)	3. pilíř DOBROVOLNÝ
Základní pilíř stávajícího průběžného důchodového systému. Vypláci se z něj aktuální starobní důchody.	Od 1. 1. 2013 nově vzniklý pilíř důchodového systému.	Pilíř stávajícího důchodového systému již od roku 1994. Od 1. 1. 2013 se měnily podmínky sjednání smlouvy, výplaty prostředků i název produktu.
ÚČASTNÍK: fyzická osoba starší 18 let, která je poplatníkem důchodového pojištění	ÚČASTNÍK: fyzická osoba, která platí důchodové pojištění (do 1. pilíře) a dosáhla věku 18 let, pokud uzavře s penzijní společností smlouvu o důchodovém spoření nejpozději: a) _____ do konce kalendářního roku, ve kterém dosáhne věku 35 let b) _____ pro starší 35 let (věk 35 let dosažen před 1. 1. 2013) možno vstoupit • _____ do 30. 6. 2013 • _____ do 6 měsíců ode dne, od kterého byla poprvé od 1. 1. 2013 poplatníkem pojistného na důchodovém pojištění	ÚČASTNÍK: fyzická osoba starší 18 let, která uzavřela s penzijní společností smlouvu o doplňkovém penzijním spoření (do 30.11. smlouvu o penzijním připojištění)
POVINNÝ ODVOD ZE MZDY: povinné důchodové pojištění	DOBROVOLNÝ FINANČNÍ PRODUKT důchodové spoření	DOBROVOLNÝ FINANČNÍ PRODUKT: penzijní připojištění (do 31. 11. 2012) doplňkové penzijní spoření (od 1. 1. 2013)
UKONČENÍ ÚČASTI V PILÍŘI není možné	UKONČENÍ ÚČASTI V PILÍŘI není možné	UKONČENÍ ÚČASTI V PILÍŘI je možné výpovědí smlouvy za daných pravidel
DĚDĚNÍ NASPOŘENÝCH PROSTŘEDKŮ ne	DĚDĚNÍ NASPOŘENÝCH PROSTŘEDKŮ ano za daných pravidel*	DĚDĚNÍ NASPOŘENÝCH PROSTŘEDKŮ ano
SPRÁVCE PENĚŽNÍCH PROSTŘEDKŮ stát	SPRÁVCE PENĚŽNÍCH PROSTŘEDKŮ soukromá penzijní společnost	SPRÁVCE PENĚŽNÍCH PROSTŘEDKŮ od 1. 1. 2013 soukromá penzijní společnost
SPRAVOVANÉ FONDY** žádné	SPRAVOVANÉ FONDY** důchodové fondy (povinné ze zákona fond státních dluhopisů, fond konzervativní, fond vyvážený a fond dynamický	SPRAVOVANÉ FONDY** <ul style="list-style-type: none"> transformovaný fond (pouze klienti penzijního připojištění) účastnické fondy (ze zákona povinný konzervativní fond, další fondy dle nabídky konkrétní penzijní společnosti)
FINANCOVÁNÍ 28 % z hrubé mzdy (ti, kteří nevstoupí do 2. pilíře) nebo 25 % z hrubé mzdy (ti, kteří vstoupí do 2. pilíře)	FINANCOVÁNÍ 3 % z hrubé mzdy (namísto odvodu do 1. pilíře) 2 % z hrubé mzdy účastníka (navýšený odvod z hrubé mzdy) zhodnocení (dle vybrané investiční strategie)	FINANCOVÁNÍ vlastní příspěvek účastníka příspěvek státu (dle výše příspěvku účastníka) příspěvek zaměstnavatele (není povinné) daňové odpočty (od určité výše vlastního příspěvku) zhodnocení (dle vybrané investiční strategie)
VÝPLATA PROSTŘEDKŮ Po odchodu do důchodu formou starobního důchodu od státu	VÝPLATA PROSTŘEDKŮ Po odchodu do důchodu vyplácí měsíčně životní pojišťovna formou: A) _____ doživotní starobní důchod	VÝPLATA PROSTŘEDKŮ složitější koncept - liší se podmínky starých smluv penzijního připojištění oproti podmínkách nového doplňkového penzijního spoření viz níže

	B) ————— doživotní starobní důchod se sjednanou výplatou pozůstalostního důchodu po dobu 3 let	
	C) ————— starobní důchod na dobu 20 let	

Druhy dávek ze základního důchodového pojištění:

- **starobní** (procentní výměra: Výše procentní výměry důchodu závisí na získané době pojištění a výši osobního vyměřovacího základu. Čím vyšší doba pojištění a čím vyšší osobní vyměřovací základ, tím vyšší měsíční starobní důchod. Výše základní výměry v roce 2021 činí 3 550 Kč.)
- **invalidní** (Výše procentní výměry invalidního důchodu se stanoví procentní sazbou z výpočtového základu za každý celý rok doby pojištění a dopočtené doby získané do dosažení důchodového věku, a to v závislosti na stupni invalidity.

Procentní sazba výpočtového základu za každý celý rok doby pojištění činí:

- u invalidního důchodu pro invaliditu prvního stupně 0,5 %
- u invalidního důchodu pro invaliditu druhého stupně 0,75 %
- u invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně 1,5 %)
- **vdovský a vdovecký** (procentní výměra činí 50 % z procentní výměry starobního důchodu, invalidního důchodu pro invaliditu III. Stupně, na který měl nebo by měl zemřelý nárok v době smrti).
- **Sirotčí** (nezaopatřenému dítěti, výše procentní výměry činí 40 % z procentní výměry starobního důchodu, nebo invalidního důchodu pro invaliditu III. Stupně, na který měl nebo by měl zemřelý v době smrti nárok).

Důchod se skládá ze dvou složek

- základní výměry (stanovené pevnou částkou pro všechny druhy důchodů bez ohledu na délku doby pojištění a výši výdělku) – **pro rok 2021 činí 3550 Kč**
- procentní výměry

O nároku na důchod, jeho výši a výplatě rozhoduje Česká správa sociálního zabezpečení.

Bližší informace naleznete na www.cssz.cz

Nemocenské pojištění

- je určen pro výdělečně činné osoby, které při ztrátě příjmu v případě tzv. krátkodobých sociálních událostí (pracovní neschopnost, ošetřování člena rodiny, těhotenství, mateřství a péče o dítě) zabezpečuje peněžitými dávkami nemocenského pojištění
- zákon č. 187/2006 Sb. o nemocenském pojištění
- specifika mají osoby výdělečně činné (viz. www.cssz.cz)

Dávky:

- nemocenské
- peněžitá pomoc v mateřství
- vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství
- otcovská
- ošetřovné
- dlouhodobé ošetřovné

Vyplácí okresní správa sociálního zabezpečení a hradí se ze státního rozpočtu.
Dávky nemocenského pojištění se vyplácí za kalendářní dny.

Více informací k jednotlivým dávkám naleznete zde:

<https://www.mpsv.cz/nemocenske-pojisteni#oi>

Státní sociální podpora

- Upraven zákonem č. 117/1995 Sb. o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů
- Orientovaná na podporu jednotlivcům a zejména rodinám ve specifických situacích
- Postavena na univerzálním přístupu (každý občan v dané situaci, má na podporu nárok) a na principu potřeby (dávku dostává na základě testování jen ten, kdo naplňuje stanovená kritéria)
- Při posuzování nároků na dávky SSP se netestuje majetek rodiny, pouze příjmy, a to také pouze u některých dávek:
  - o **V závislosti na příjmu je poskytován:** Přídavek na dítě, příspěvek na bydlení, porodné.
  - o **Bez ohledu na příjmy je poskytován:** Rodičovský příspěvek
- Rodina může pobírat více dávek SSP souběžně
- Příjmy rozhodné pro výplatu dávek SSP jsou tzv. „čisté“ – tedy po odpočtu pojistného na sociální pojištění, příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, pojistného na veřejné zdravotní pojištění a po odpočtu daně z příjmu
- **Žádost o poskytování dávek SSP vyřizuje krajské pobočky ÚP ČR**
- Do 1.1. 2013 sem patřily i dávky pěstounské péče

Dávky:

- Přídavek na dítě
- Příspěvek na bydlení
- Porodné
- Rodičovský příspěvek (Od roku 2018 bude pravděpodobně i příspěvek otcovský)
- Pohřebné

Přídavek na dítě

Více informací zde:

<https://www.mpsv.cz/web/cz/statni-socialni-podpora#dsp>

Rodičovský příspěvek

- Nárok má rodič, který po celý kalendářní měsíc osobně, celodenně a řádně pečuje o dítě, které je nejmladší v rodině a to až do vyčerpání celkové částky 220 000 Kč (nejdéle však do 4 let věku dítěte)
- Rodičovský příspěvek může být ve výši 3800 (od 10. Měsíce – do 4 let věku dítěte), 7600 Kč a max. 11 500 Kč měsíčně (podmínky viz. portal.mpsv.cz/soc/spp/obcane/rodicovsky-prisp)

Příspěvek na bydlení

- Příspěvek na bydlení přispívá na krytí nákladů na bydlení rodinám či jednotlivcům s nízkými příjmy
- Na příspěvek na bydlení má nárok vlastník nebo nájemce bytu, který je v bytě přihlášen k trvalému pobytu, jestliže
  - o jeho náklady na bydlení přesahují částku součinu rozhodného příjmu v rodině a koeficientu 0,30 (na území hlavního města Prahy koeficientu 0,35), a zároveň
  - o součin rozhodného příjmu v rodině a koeficientu 0,30 (na území hlavního města Prahy koeficientu 0,35) není vyšší než částka normativních nákladů na bydlení.
- Příjmy se testují za předchozí kalendářní čtvrtletí
- Posuzované osoby jsou všechny, které jsou hlášené k trvalému pobytu

- Do rozhodného příjmu se započítávají všechny příjmy všech společně posuzovaných osob. Za příjem se považuje i přídavek na dítě a rodičovský příspěvek

Porodné

- Poskytována v závislosti na výši příjmu
- Přispívá se jednorázově na náklady spojené s narozením prvního nebo druhého dítěte
- Výše porodného činí 13 000Kč za první narozené dítě, 10000Kč za druhé narozené dítě
- Nárok na porodné má rodina, jejíž příjem v kalendářním čtvrtletí předcházejícím narození dítěte byl nižší než 2,7 násobek životního minima rodiny.

Pohřebné

- Na pohřebné má nárok osoba, jež vypravila pohřeb nezaopatřenému dítěti, nebo osobě, která byla rodičem nezaopatřeného dítěte, a to za podmínky, že zemřelá osoba měla ke dni úmrtí trvalý pobyt na území ČR
- Výše pohřebného je 5000 Kč

Pomoc v hmotné nouzi

Více informací naleznete zde:

<https://www.mpsv.cz/pomoc-v-hmotne-nouzi#sphn>